

Sýnið vit og skil

Í komandi viku verða ikki minni enn tríggir fundir um seinastu sjúkráhusfrágreiðingina: í Havn, í Klaksvík og á Tvøroyri. Á hesum fundum er ætlanin at greiða frá og umrøða ta frágreiðing, sum landsstýrið bað danska heilsu-málaráðið skipað fyri.

TAÐ er gott við orðaskifti og vit vóna, at menn og kvinnur fara at sýna bæði vit og skil, tá hetta annars so eyma mál verður viðgjørt í ikki minni enn trimum plássum í landinum. Fundirnir í Klaksvík og í Havn eru almennir, meðan tann í Havn er fyri innbóðnum. Hetta hevur helst nakað við tað at gera, at teir, sum hava gjørt frágreiðingina vilja sleppa at greiða starvsfólki í heilsuverkinum, politikarum o.ø. frá innihaldinum í frágreiðingini og frá sínum og verja hana. Høvið verður so eisini at seta spurningar. Hóast ein skilur, at ein slíkur fundur ikki er almennur, so er tað stórt spell, at ikki eisini fólk í høvuðsstaðnum kunnu sleppa at siga sína hugsan um hetta stóra mál.

NÓGV rok hevur staðist av umrøddu frágreiðing og hava mong trivið í pennin og sagt sína hjartans ærligu meining um málið. Fólk í Klaksvík og í Suðri eru sum heild sera ónøgd við frágreiðingina, sum tey meta vera eitt miðvíst álöp á tey, tí hon setir út í kortið stórar broytingar í framtíðar bygnaðinum innan samlada føroyska

sjúkrahúsvirkið. Fleiri av uppgáunum hjá smærri sjúkráhusunum skulu niðurleggjast og flytast til Havnar, meðan hesi sjúkráhus ístaðin fáa eina øðrvísi heilsufunktiún.

TAÐ vilja altíð vera ymsar meiningar um eina slíka frágreiðing, og neyvan er tað ov nógv sagt, tá vit siga, at tað ikki finst eitt mál í hesum landi, sum fólk eru so upptikin av sum júst sjúkráhusmálið. Ein eigur í hesum máli at brúka vit og skil til at tosa um tingini heldur enn at leypa framav, hvørja ferð onkur fakkunnleika sigur sína hugsan. Samfelagið broytist alla tíðina og krøvini til sjúkráhusviðgerð og røkt somuleiðis og haraftat gerast peningaligu karmarnir trengri og trengri. Hesum má sjúkráhusviðgerð eisini finna seg út, og tí er spurningurin, hvussu vit fáa bestu viðgerðina og røktina fyri tann pening, sum er tøkur. Herugu vit hugsa fyri alt landið og hava ikki ráð til at hugsa um, hvussu gongdin hevur verið seinastu 50 árin.

VIT eru noydd til at gera okkum greitt, antin tað eru arbeiðsplássini ella ein góð tænastrá, sum telja mest. Tað sigur seg sjálv, at broytingar í bygnaðinum og uppgávubýtingin saman við eini neyðugari rationalisering mugu kosta onkunstaðni. Herugu vit vera ærlig og gera upp, hvat tað er vit ynskja av framtíðar heilsuverkinum.

TAÐ má nú vera upp til landssins myndugleikar at skera ígjøgnum í hesum máli. Tað ber ikki til at biðja um

fleiri fakligar frágreiðingar og so bara leggja tær til viks, tí tær ikki hóva tí sitandi politiska meirlutanum. Tað má vera ábyrgdin hjá teimum einstøku politikarunum at hugsa um, hvat tær Føroya fólk best í hesum so týðandi máli heldur enn at royna at tosa fyri sær og sínum tvs. sínum heimplássi.

EINGIN hevur sagt, at sjúkráhusini í Klaksvík og á Tvøroyri skulu niðurleggjast og øll arbeiðsplássini flytast til Havnar. Frágreiðingarnar siga tvørturímóti, at tað skal vera eitt ávíst virksema har í framtíðini men at hetta má laga seg broyttu umstøðunum í samfelagnum bæði hvat sjúkráviðgerð og røkt viðvíkur og hvat vit hava ráð til. Tað er ov bíligt av ávisum poliukarum aftur og aftur at tosa um lokalsjúkrahúsið í Havn. Ikki bert bíligt er tað, men í veruleikanum ábyrgdarleyst, tí Landssjúkrahúsið er okkara alra. Tað er meginsjúkrahúsið hjá øllum Føroya fólk, eisini hjá suðuroyningum og norðingum einsvæl og hjá vágafólki og sandingum.

ALLAR frágreiðingar hava síni brek. Henda síðsta hevur ymsar skeivleikar og eiga teir at verða rættaðir. Men bara av tí at tað ber til at finna okkurt í eini frágreiðing sum hessari, sum einum ikki hóvar, og so vraka hana, er ov vánaligt.

TAÐ er ikki politikarunum til mikla sóma at birta upp undir øsing um eina slíka frágreiðing, og tað er ikki stórt ábyrgdarloysi, tá ávisir politikarar -

heldur enn at finna fram til semjur og tosa um tingini - seta eld í og birta upp undir veruliga krigsstemning í landinum.

VIT fara tí at heita á okkara politikarar um ikki at vera í fyrstu røð, tá tað ræður um at skapa øsing og birta upp undir eitt ósakligt orðaskifti. Tað má vera tykkara fyrsta uppgáva at verja demokratið og tað verður ikki varit við at niðurgerða alla tær frágreiðingar, sum verða gjørdar av fakfólki um framtíðar sjúkráhusverk okkara. At politikarar verja arbeiðspláss á staðnum og eisini trygdina við at hava eitt sjúkráhus er í lagi. Men tað skal vera skil í. Tí er tað okkara áheitan á allar politikarar í Føroyum: setið tykkum saman við fakfólki og tí meininga fólkunum og tosi sakliga um viðurskiftini. Birtið ikki upp undir øsing, tí tá elva út bara til kaos og anarki.

LATÍÐ okkum loksins fáa eitt veruliga orðaskifti, sum byggir á veruleikar heldur enn á kenstur. Í blaðnum í dag visir ein yvirskrift á, at sjálvandi skulu vit hava sjúkráhus í Klaksvík og á Tvøroyri, men undir einum øðrum formi. Er tað ikki júst hetta, sum eisini verður tosað um í frágreiðingini? Hvi elva til nærum uppreistur, tá tað verður tosað um at fremja broytingar, sum vit øll vita eru neyðugar so ella so? Latíð okkum fáa sum frægast burtur úr. Latíð okkum tosa saman sum tað tærir fólk í einum nútímans samfelag.

Jóhannes Eidesgaard, heilsu-málaráðharri, skrivar:

Føroyska sjúkráhusverkið - er alt sára gott?

Mannt bendir á, at vit í komandi viku í stóran mun fara at seta heilsuverkið og her undir serliga føroyska sjúkráhusverkið í brenni-depilin. Fráboðaðir eru tríggir stórir fundir, umframt tað má roknað við, at fjölmiðlarnir eisini fara at taka evnið upp.

Í hesum dögum, har vit næstan dagliga verða rykt upp úr stólinum av orkymlandi og avdúkandi søgum, skuldi ikki verið neyðugt at komið við øsandi kjakevnum. Men tað hevur so ongantíð verið endamálið við hesi frágreiðing um føroyska heilsuverkið, men kjakið er so ein neyðugur liður í øllum.

Sum landsstýrismaður í heilsu-málum vil eg tí gera eina frágreiðing um, hvi hetta málið er tikið upp. Um vit um føroyska sjúkráhusverkið kundu svara játtandi

til spurningin í yvirskriftini til hesa grein, so høvdu vit sett okkum afturá og frøtt okkum um, at alt var sera gott.

Búskaparliga gongdin seinastu árin hevur gjørt tað neyðugt, at føroyska sjúkráhusverkið eins og onnur hava spart í stóran mun. Hesar nógvu sparingar hava gjørt tað neyðugt, at vit veruliga mugu leggja okkum eftir at fáa tað frágasta burtur úr teimum skerdu játtanunum.

Hvi so seta danskar serfrøðingar at gera hesa frágreiðing? Fyrst er at siga, at eg á einum norðurlendskum fundi fekk tilboðið um serkøna hjálp, um vit ynsktu tað, frá tásitandi danska heilsu-málaráðharranum Esther Larsen. Eftirmaður hennara, Torben Lund, hevur staðið við hetta lyftið, og gjalda teir eisini helvtina av

kostnaðinum.

Føroya Landsstýri hevur sett føroysku limirar í bólkunum, meðan danir hava sjálvir sett teir dansku limirar.

Somuleiðis hevur landsstýrið ásett arbeiðssetningin, bólkurin skuldi arbeiða eftir, og skal tí eisini verða myndugleikin, sum skal meta um, at sami setningur er fylgdur.

Ein onnur orsök til at valið fall á útlenska serfrøði er, at søgan visir, at sera torført er at fáa føroysk úlmæli, sum ikki fáa dóm fyri at vera ósaklig og lokalpolitisk.

Umráðandi er at spyrja seg um t.d. bygnaðurin, uppgávubýtið o.á. eru skipað soleiðis, at viðurskiftini fyri borgaran í hesum landi við teimum minkandi játtanunum kann geva ta frágastu tænastrá og við

kenslu av tryggileika.

Hava vit fylgt við kjakinum seinastu árin, hevur ikki júst hetta verið tikið fram. Meira hevur kjakið borið dóm av kapping og øvund millum sjúkráhusini. Hevur ein so kannað viðurskiftini nærri, so sæst, at tað sum avger, hvørja hugsan tú hevur um viðurskiftini er, har í landinum, tú býrt. Hetta er galdandi bæði fyri lærð og leik.

Hetta hevur neyvan nakað við sakligheit at gera. Men tað er møguligt, at torført verður at lyfta kjakið upp, soleiðis at vit seta tænastrá, tryggileikan og kvaliteitin í fokus. Men tað skal so roynast.

Høvu vit sum útgangsstøði kunnað verið samd um, at soleiðis sum viðurskiftini nú eru, eru tey ikki nóg góð, so vóru vit komin eitt stíg rætta vegin. Høvdu



vit so síðan kunnað verið opin fyri at tikið øll neyðug mál upp til viðgerðar við tí endamáli at finna bestu loysnina, so kann spyrjast

nógv positivt burturúr. Lat okkum harnæst gera okkum púra greitt, at vit,

Framhald á síðu 11